

ALLTID BEREDT

INNHold

Patruljen i samfunnet 2018	3
Dette skjer i 2018	3
Speiding i samfunnet	4
Prosjektmerket «Vi gjør verden bedre!»	5
Steg 1: Hva brenner dere for?	6
Steg 2: Hvordan få det til?	8
Steg 3: Gjør det!	10
Steg 4: Slik gikk det!	11
Lederveiledning til prosjektmerket	13
Noe å gjøre hele året	14
Trygge og inkluderende møter	15
Samfunnsaktuell kalender	16
Samfunnsengasjement i speiderprogrammet	18
#bedreverden	20

Patruljen i samfunnet 2018

Patruljen i samfunnet er en nasjonal satsing gjennom 2018. Vi skal øke bevisstheten rundt samfunnsengasjement som en viktig del av speidingen, og utfordre oss til å bli synligere i samfunnet og bidra til å gjøre verden litt bedre. Satsingen er først og fremst en inspirasjon og støtte til det daglige speiderarbeidet i gruppene og patruljene i 2018, men samtidig skal den utfordre alle på hva speiding kan bidra med i samfunnet.

Patruljen i samfunnet er delt inn i fem tema, som dekker forskjellige områder å engasjere seg i samfunnet på:

- » Ansvar
- » Bærekraft
- » Inkludering
- » Rettferdighet
- » Vennskap

Gjennom året vil det komme aktivitetspakker for hvert tema, med møteopplegg, aktivitetsforslag, seremonier, forslag til temaaktuelt prosjekt og annet fagstoff. Aktivitetspakkene gir speidergruppene inspirasjon og forslag til hvordan speidere i alle aldre kan jobbe med samfunnsengasjement. Du kan lese mer om dette på side 14.

Satsingen inneholder også prosjektmerket «Vi gjør verden bedre!». Formålet med dette prosjektmerket er å motivere speidere til å planlegge og gjennomføre et eget samfunnsrelatert prosjekt i patruljen/roverlaget for å ta tak i en utfordring eller sak som er viktig for dem. Prosjektgjennomføringen er beskrevet steg for steg på sidene 5-13, sammen med tips og nyttige verktøy knyttet til prosjektarbeid generelt.

Prosjektmerket er først og fremst beregnet på speidere i troppsalder og rovere, som for enkelhetens skyld kalles «patruljen» i dette heftet. Flokken kan også jobbe med prosjektmerket - se side 13 for tips til hvordan få det til.

Dette skjer i 2018

- » Hele året: Speidere gjør verden bedre!
- » Februar: Aktivitetspakke «Ansvar»
- » 22. februar: Tenkedagen
- » April: Aktivitetspakke «Bærekraft»
- » April: Speideraksjonen
- » 5. mai: Strandryddedagen
- » 10. juni: Humlas dag
- » Juni-aug: Aktivitetspakke «Inkludering»
- » 1.-9. september: Friluftslivets uke
- » September: Aktivitetspakke «Rettferdighet»
- » 24. oktober: FN-dagen
- » November: Aktivitetspakke «Vennskap»

Flere arrangementer finner du på side 16-17.

Lurer du på noe om «Patruljen i samfunnet»?

Du finner mer om satsingen, samt tips og inspirasjon på speiding.no/samfunnet

Speiding i samfunnet

Speidingens formål er å utvikle selvstendige og ansvarsbevisste mennesker som aktivt bidrar til å skape en bedre verden. For å oppnå dette må speiderne engasjere seg i sine omgivelser. Vi ønsker at speiderne våre skal oppleve å være en del av samfunnet, ta stilling til det og påvirke det i positiv retning. Prinsippet er "tenk globalt - handle lokalt". Det avgjørende er at speidere gjør noe aktivt, uavhengig av hvor stort, fordi stoltheten over å ha fått til noe er viktig for speidernes selvfølelse og motivasjon.

Å skape en bedre verden er ikke gjort i en håndvending. For å hjelpe speiderne til å bli mer handlekraftige må man jobbe med aktiviteter som utvikler selvtillit og selvstendig tenking, og man må gi speiderne ansvar for seg selv og andre.

Holdninger og handlinger

I store deler av verden hjelper speidere til i kampen mot hiv/aids, fredsarbeid eller opprydding etter naturkatastrofer. I Norge er det fort gjort å tenke at vi ikke har like mange muligheter til å bidra med aktive handlinger, men det er likevel viktig å prøve. En god start kan være speidernes tradisjonelle gode tårn - en god gjerning om dagen. I dagens individfokusede samfunn kan denne enkle handlingen være mer relevant enn noen sinne.

Stik kan du bidra til å utvikle samfunnsengasjerte barn og unge: (tips til ledere, peffer og foresatte)

- tilrettelegg for gjensidig påvirkning mellom speidermiljøet og samfunnet
- gi speidere følelsen av å være en del av samfunnet
- motiver speidere til å påvirke samfunnet og egen framtid
- gi speidere tro på egne evner, og vis dem påvirkningsmuligheter
- bruk demokratiske prosesser i speiderarbeidet
- utfordre speidere gjennom møter med nye mennesker, situasjoner og meninger
- ta opp viktige lokale, nasjonale og globale spørsmål
- bevisstgjør og motiver til refleksjon
- legge til rette for positive erfaringer, praktiske aktiviteter og aktive handlinger
- vær selv et godt forbilde i ord og handlinger

MULIGE TEMAER

- » speidingens idé og verdigrunnlag
- » holdninger og handlinger
- » lokale, nasjonale og globale utfordringer
- » menneskelig påvirkning på naturen/miljøet
- » forskjeller og likheter i samfunnet
- » inkludering og integrering
- » respekt, verdighet og likeverd
- » barn og unges oppvekstvilkår
- » mobbing, diskriminering og rettigheter
- » hærverk, vold og bruk av rusmidler
- » demokrati, deltakelse og speiderdemokrati
- » ansvar for seg selv og andre
- » ressursfordeling og bærekraftig utvikling
- » konfliktløsning og fredsarbeid
- » bidrag i lokalsamfunnet

Prosjektmerket

«Vi gjør verden bedre!»

Vi skal gjøre verden bedre!

» Dere skal planlegge og gjennomføre et eget samfunnsrelatert prosjekt i patruljen for å ta tak i en utfordring eller sak som er viktig for dere.

Slik går dere fram:

» HVA BRENNER DERE FOR?

Vet dere om noen utfordringer i samfunnet som dere i patruljen kan bidra til å løse? Tips: Hva debatteres i lokalavisen eller andre medier der dere bor? Hva snakkes det om på skolen, i elevrådet eller blant venner? Se flere tips på neste side, og lenger bak i heftet.

» HVORDAN FÅ DET TIL?

Når patruljen har funnet seg en utfordring, må dere tenke på hvordan dere kan bidra til å løse denne. Vil dere lage en aktivitet for noen? Vil dere delta på en aktivitet sammen med noen? Nå er det tid for å se nærmere på detaljene og hvordan dere kommer i gang.

» GJØR DET!

Nå er det endelig tid for å gjennomføre det dere har planlagt. Ha forberedelsene i bakhodet, men husk at det er lov å endre litt på planene underveis. Det gjør ingenting om ikke alt går som planlagt, og det er ofte bare dere som vet hva som ikke gikk slik dere hadde tenkt. Kanskje blir det et enda bedre resultat!

» SLIK GIKK DET!

Dette er tidspunktet for å oppsummere det dere har gjort, og tenke over hvordan det gikk. Har dere bidratt til å løse utfordringen? Hvorfor? Hvorfor ikke? Kunne dere gjort noe annerledes? Hva skal dere huske til neste gang? Hva har de enkelte i patruljen lært av utfordringene de fikk?

Når dere har gjennomført prosjektet, oppfyller dere kravene til prosjektmerket «Vi gjør verden bedre!». Bra gjort! Dette bør dere feire med å invitere alle som deltok i prosjektet til en avslutningskveld.

VISSTE DU AT:

Begrepet «learning by doing», innført av amerikaneren John Dewey, har blitt selve symbolet på speidingen. Baden-Powell var tydelig inspirert av denne tanken, selv om han uttrykte den på sin egen måte. «Hvis du gir en mann ansvaret for en jobb, må du, hvis du er rettferdig mot ham, la han velge sine egne verktøy,» mente Baden-Powell. «Lederen skal vekke ærgjerrighet og lyst til å lære ved å gi speiderne oppgaver ut fra deres interesser. Så skal de arbeide med disse til de selv, gjennom erfaring, har funnet løsningen.»

«Learning by doing» er et grunnleggende prinsipp i prosjektarbeid generelt og i dette prosjektmerket. Det er speiderne selv som skal gjøre jobben, men lederen spiller en viktig rolle som tilrettelegger og veileder. Hvor mye involvering som er nødvendig fra lederens side er avhengig av speidernes erfaring og alder. Les mer om dette i lederveiledningen på side 13.

Steg 1:

HVA BRENNER DERE FOR?

Mål

- » Formålet med dette prosjektet er at patruljen skal finne seg en utfordring i samfunnet, lære om den, gjøre flere bevisste på den og arrangere eller delta i en aktivitet som skal bidra til å løse utfordringen.

Finn ut hva dere kan gjøre!

Dette steget går ut på å undersøke hvilke målgrupper, situasjoner, problemer og utfordringer som finnes i samfunnet. For å komme i gang må patruljen møtes til en idédugnad. Dette kan dere løse som et eget patruljemøte eller snakke med troppsleder eller førerpatruljen slik at patruljen får bruke deler av et troppsmøte til dette.

Før møtet er det lurt om alle forbereder seg ved å tenke over hva de mener kan gjøres bedre i samfunnet. Det kan være alt fra ting som skjer i nærmiljøet til temaer som påvirker nasjonalt eller internasjonalt. Her er det ingen fasit på hva patruljen må gjøre, siden dette avhenger av hvor mange dere er i patruljen, og alderen og erfaringsnivået deres. Når patruljen møtes til idédugnaden, er det lurt om dere har undersøkt mulige utfordringer på forhånd. Ta med lokale eller riksdekkende aviser eller bruk internett for å kunne undersøke flere ting under møtet. Nå er det tid for å slenge ut idéene, og det er viktig at alle idéene blir skrevet ned. Når alle har fått kommet med sine idéer, ser dere også om flere har tenkt likt.

Regler for idédugnaden

- » Ingen negativ evaluering av idéer som presenteres. I dette steget finnes det ingen dårlige idéer!
- » Oppmuntre til ville og absurde idéer. - Jo flere idéer, jo bedre!
- » Bygg på hverandres idéer når det er mulig. «Ja, og så kan vi jo ...»
- » Skriv opp alle forslag - i det minste med et stikkord eller en setning
- » Sett ei tidsramme og overhold den.

Frivillig.no

- » På denne nettsiden kan alle frivillige organisasjoner i Norge legge ut når de har aktiviteter eller oppdrag de trenger hjelp til. Hvis dere ikke er helt klar for å være hovedansvarlig for en aktivitet, kan denne nettsiden være et godt tips. Den kan også være til inspirasjon og gi idéer til andre små eller store aktiviteter som dere selv kan finne på.

Lokalavisen / sosiale medier

- » Ved å lese litt i lokalavisen eller sosiale medier kan dere veldig ofte finne ut av hva som skjer i nærmiljøet. Aviser fokuserer på aktuelle problemer gjennom artikler og reportasjer, og folk skriver gjerne debatt- og leserinnlegg i aviser eller sosiale medier om temaer som engasjerer dem. Ved å sjekke hva som diskuteres, kan dere få tips til om det er noen spesielle saker i nærmiljøet som dere kan lage et prosjekt rundt.

Skolen, fritidsklubber o.l.

- » På skolen, blant venner og i andre fritidsklubber har dere kanskje opplevd eller hørt om ting som ikke er som det skal. Kanskje dere kan bidra til å gjøre noe med det?

Samfunnsaktuell kalender

- » Se samfunnsaktuell kalender på side 16 og 17!

Aktivitetspakker

- » Se også hvilke prosjektidéer vi kommer med i aktivitetspakkene som kommer ut i februar, april, juni, september og november.

Velg en idé!

Stem over det!

Hvis patruljen har mange idéer, må dere bli enige om hvilken idé dere vil gå for. Dette kan gjøres ved å stemme over de ulike idéene. Skriv alle ideene på post-it-lapper og heng dem opp på veggen. Hver av dere har fem smilefjes til disposisjon, og dere kan fordele dem akkurat som dere vil. Noen velger å plassere alle fem på den samme ideen, mens andre fordeler dem mellom flere ideer de liker. Når alle smilefjesene er fordelt, teller dere dem opp. Hvis det ikke er et stort flertall for en idé, tar dere ut den/de som fikk færrest stemmer og stemmer på nytt. Slik fortsetter dere helt til én idé har fått flest stemmer. Hvis to havner likt, kan dere jo tenke på om disse kan slås sammen, eller gjøre den ene først og ha den andre klar til neste prosjekt.

HUSK!

Dere trenger ikke å redde hele verden på en gang - små utfordringer er også viktige og kan gjøre stor forskjell i lengden.

Steg 2:

HVORDAN FÅ DET TIL?

Forkunnskap

Når patruljen har bestemt seg for en utfordring, må dere tenke på hvordan dere kan bidra til å løse denne og hva de neste stegene skal være. For å kunne gjøre noe med en utfordring må dere først lære litt om den, hva som forårsaker den og på hvilken måte dere best kan bidra til å løse den.

Her må dere ut og søke informasjon. Treffe andre mennesker som kan fortelle litt om utfordringen og hva som trengs for å gjøre situasjonen bedre, eller kanskje det holder om dere undersøker dette på egenhånd. Det viktigste å tenke på er at for å kunne gjøre noe bedre, må dere ha kunnskap om utfordringen og hva som kan bidra til å løse den.

Når dere har funnet ut mer om hvordan dere kan bidra, er det tid for å planlegge.

Planlegging og forberedelser

- » Hva må dere gjøre, og når - steg for steg?
- » Finn ut av ansvarsområder og oppgaver. Hva innebærer de?
- » Hvor lang tid kommer det til å ta?
- » Hvordan skal dere gjøre flere bevisste på utfordringen?
- » Hva ønsker eller trenger dere å lære underveis?
- » Hva trenger dere av utstyr og materiell? Hvor kan dere skaffe det?
- » Hva får dere til selv - trenger dere hjelp av noen?
- » Kommer det til å koste noe? Hvor kan dere få penger fra?

Planleggingsmetodene på denne og neste side kan hjelpe dere å besvare disse spørsmålene og å beskrive idéen deres mer i detalj. Den første er «Seks tenkehatter» og den andre er «3x3».

Utfordringer for alle!

I dette steget er det lurt å tenke på at det dere bestemmer dere for, skal være passe utfordrende for alle som deltar i prosjektet. Fordel ansvaret og oppgavene mellom dere, og pass på at alle får utfordret seg. Det kan hjelpe at alle deltakerne i prosjektet setter seg et personlig mål for hva de ønsker å lære eller få til gjennom prosjektet. Les mer om hvordan man setter seg personlige mål i Speiderbasen - søk på «Utfordringen» i fritekstsøket.

IDÉEN TAR FORM

Seks tenkehatter

Denne metoden kan dere bruke for å utvikle idéen deres videre. Dette er en god måte å få med seg forskjellige sider av saken på. Måten det gjøres på, er at dere alle «tar på» en hatt om gangen, og og alle etter tur kommer med innspill som passer til hatten, for eksempel rene fakta med den hvite hatten på eller kreative løsninger når dere har på den grønne. Dere bør ta hattene i riktig rekkefølge, men kan gjerne bytte om på den svarte og den gule. Metoden ble utviklet av Edward de Bono.

» **Hvit hatt - DETTE VET VI:** Her kommer dere med informasjon, statistikk og fakta. Ingen personlige meninger.

» **Rød hatt - JASSÅ?** Her må dere bruke egen intuisjon og følelser, uten å rettferdiggjøre eller forklare dem.

» **Gul hatt - HVA OM?** Her må dere finne fram til positive, og samtidig konstruktive muligheter, håp, visjoner og drømmer.

» **Svart hatt - JA, MEN:** Her er det mulig å komme med negative sider, farer, usikkerhet og forsiktighetsbehov.

» **Grønn hatt - YEE-HAA!** Gi plass til kreative idéer og løsningsforslag, og let etter alternativer.

» **Blå hatt - HVA NÅ?** På tide å få oversikt over alt dere har kommet fram til. Denne hatten skaffer overblikk og organiserer tankene.

DETALJER TELLER

3x3 (tre ganger tre)

Om dere lykkes med den planlagte aktiviteten (møtet, turen, aksjonen eller annet) er avhengig av mange små og store detaljer. Hva disse er, vil variere avhengig av type aktivitet. For eksempel: Hvis dere planlegger å gjennomføre noe som krever bruk av teknologiske hjelpemidler, er det viktig å ta hensyn til tilgang på lys, strøm,

PC, nett osv. Mens på et utearrangement kan værforhold bli avgjørende.

Tabellen nedenfor hjelper dere å tenke gjennom noen viktige momenter på forhånd: tidsbruk og passende sted, utstyr og materiell dere må ta med, hvor mange hjelpere dere trenger, og hva de trenger å vite/kunne, hvilken informasjon dere ønsker å gi til hvem og når, og mye annet. I tillegg bør dere ha en

reserveplan, altså hva dere kan gjøre hvis noe ikke går som det skal på «den store dagen».

Og ikke glem den viktigste suksesskriterien, nemlig dere som er med i prosjektgruppa. Arbeid med et prosjekt krever at alle gjør sin bit, og det er viktig å følge med på stemningen i prosjektgruppa. Om alle er motiverte og deltar aktivt, eller om noen ser ut til å mistriives med oppgaven de har fått.

	FYSISKE FORHOLD	AKTIVITETEN	PROSJEKTGRUPPA OG DELTAKERE
Planlegg i forkant av aktiviteten	Ta hensyn til forholdene som vær, sted, utstyr osv. Er det behov for spesielle forberedelser og informasjon knyttet til stedet og andre fysiske forhold? Hva trenger dere av utstyr og materiell? Hvor kan dere skaffe det? Hvilke muligheter gir stedet? Hvordan kan dere gjennomføre hvis noen av de fysiske forholdene endrer seg (regn, vind)?	Vurder framgangsmåten: » Hva må dere gjøre, og når - steg for steg? » Hvor lang tid kommer det til å ta? » Kommer det til å koste noe? Hvor kan dere få penger fra? Snakk med noen som har gjort dette før. Hva skal til for å lykkes med aktiviteten? Juster planen basert på innspillene. Hvor og når kan dere være fleksible? Forbered dere på eventualiteter. Hva gjør vi hvis: » noen er blitt syke? » vi har glemt noe?	Vurder dem som er med i prosjektgruppa: » antall, alder og erfaringsnivå » hvor motiverte de er » hvilken kompetanse de har Finn ut av ansvarsområder og oppgaver. » Hva innebærer de? » Hva ønsker eller trenger dere å lære underveis? » Hva får dere til selv - trenger dere hjelp av noen? Hvordan kan dere: » Ta hensyn til hverandres behov og forutsetninger? » Sørge for god ansvarsfordeling? » Gi alle informasjonen og kompetansen de trenger? » Motivere og involvere hverandre underveis i prosjektet? Vurder målgruppa for aktiviteten (deltakerne): » Antall, alder, kunnskap om temaet, motivasjon og informasjonsbehov » Hvordan skal dere gjøre dem bevisste på problemet? » Hva gjør dere hvis de begynner å miste interessen?
Rett før aktiviteten	Har det oppstått vanskelige forhold? Er dere forberedt på dem? Må noe gjøres annerledes?	Er det mulig å gjennomføre som planlagt? Hvis nei, gå til plan B.	Vurder oppmøtet, situasjonen og stemningen. Juster ned ambisjonene og omfordel oppgavene hvis nødvendig (for eksempel hvor mange kan gjennomføre aktiviteten samtidig, hva de andre skal gjøre mens de venter osv.).
Underveis i aktiviteten	Er forholdene vanskeligere enn ventet? Må dere gjøre noe annet/annerledes?	Går ikke ting etter planen? Må dere eventuelt gjøre noe annet/annerledes?	Observer deltakerne og stemningen. Vurder hva som kan gjøres for å få opp stemningen eller aktivitetsnivået. Må dere eventuelt gjøre noe annet?

Steg 3: GJØR DET!

Dere har funnet en utfordring, bestemt hva dere vil gjøre, lært om utfordringen og planlagt og forberedt noe dere vil gjennomføre. Nå er det endelig tid for å gjøre det!

Ha forberedelsene i bakhodet, men husk at det er lov å justere planene underveis. En del av gjennomføringen er faktisk å vurdere om det dere har planlagt kan gjennomføres slik som dere hadde tenkt, eller om noe har endret seg slik at dere må tilpasse underveis.

HUSK! Det gjør ingenting om ikke alt går som planlagt, og det er ofte bare dere som vet hva som ikke gikk slik dere hadde tenkt. Kanskje blir det et enda bedre resultat!

HUSK!

Hvis det ikke er gøy, er det ikke speiding! Dette betyr ikke at alt skal være fest og moro hele tiden, men heller at du som speiderleder, peff eller ass skal ta hensyn til hvordan deltakerne har det. Er alle inkludert i aktiviteten? Engasjerer den deltakernes kreativitet og nysgjerrighet? Er alle ved godt mot?

SKAP BLEST!

Et av målene med prosjektmerket er at flere skal bli kjent med utfordringen(e) som dere jobber med i prosjektet. Både underveis og i etterkant av gjennomføringen må dere derfor tenke på hvordan prosjektet kan gjøres kjent for andre. Synlighet i media viser fram speidingen i samfunnet og bidrar til at flere blir kjent med hva vi gjør.

Sett av tid til å bli enige om hva dere ønsker at de andre skal få vite om prosjektet. Finn ut hvem dere skal snakke til, når og hvordan. Her er noen forslag:

- » Ta kontakt med ulike medier (aviser, radio, TV) på forhånd, og inviter dem til å følge prosjektet. På denne måten kan dere få både markedsføring og omtale gjennom hele prosjektperioden.
- » Lag en video og legg den ut på YouTube. Linken kan dere dele på speidergruppas hjemmeside eller facebook.
- » Ta bilder og del dem på Instagram - bruk emneknaggene #bedreverden og #speiding!
- » Dere kan også registrere prosjektet på speiding.no/samfunnet. Se mer informasjon på baksiden av heftet.

OBS! Husk at ikke alle forstår speiderord og uttrykk. Hvis dere bruker ord som patrulje, haik eller peff bør dere forklare dette nærmere slik at alle skjønner hva dere snakker om.

Steg 4:

SLIK GIKK DET!

Evaluering av oppgaven

For å kunne lære noe av dette prosjektet må dere se tilbake på hva dere har gjort, og se om prosjektet ble som dere hadde tenkt.

- » Klarte vi å hjelpe til med å løse utfordringen? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- » Hvem har vi gjort mer bevisst på utfordringen?
- » Hva kunne vi gjort annerledes? Hva skal vi huske til neste gang?
- » Hva har vi lært?
- » Hva opplevde vi som mest positivt?

Evaluering av deltakerne

I tillegg til å evaluere oppgaven, kan det være nyttig og lærerikt å gi tilbakemelding til hverandre på innsatsen i prosjektet. Her bruker dere notatboka som hjelpemiddel, og hver enkelt skal få tid til å sette ord på sine opplevelser. For å komme inn i en positiv atmosfære er det viktig å ta utgangspunkt i det som har vært bra, men også finne fram til hva personen kan gjøre bedre. Alle skriver ned i notatboka tre positive ting +++ og en utfordring Δ, til hverandre og seg selv.

Det er viktig å forsøke og beskrive situasjoner så konkret og objektivt som mulig, for eksempel:

- + Du var nøye med oppgaven
- + Du var flink til å lære bort
- + Du greide å holde humøret oppe, selv om det regnet hele tiden
- Δ Neste gang kan du være flinkere til å møte til rett tid på planleggingsmøtene

Så er det på tide å presentere sine tilbakemeldinger for de andre. Dette foregår ved at dere etter tur leser ordrett det dere har notert ned. Denne måten sikrer at alle får gitt en tilbakemelding og får delt sin opplevelse. I tillegg tar det mye kortere tid enn om alle snakker fritt. Den personen som får tilbakemelding skal først dele sitt, og så lede de andres deling. Det er blant annet fordi hun bør skrive ned tilbakemeldingene. HUSK! Meningsutveksling venter vi med til etterpå.

Del dine erfaringer!

Når dere har unnagjort evalueringen, er det tid for å dele de mer personlige erfaringene deres. På denne måten kan alle i patroljen ta del i hverandres opplevelser, følelser og reaksjoner, og sammenlikne dem med sine egne. Delingen skjer best i en avslappet atmosfære. Praten går veldig lett hvis dere for eksempel samler dere rundt et festbord eller et bål.

VI TAR EN PRAT!

Etter at prosjektet er gjennomført, sitter dere kanskje igjen med noen negative opplevelser i tillegg til positive. Hvis det har oppstått gnisninger eller uheldige situasjoner underveis i prosjektet, kan det være lurt av hensyn til vennskapet deres å løse opp i disse. Da kan dere prøve ut en spesiell kommunikasjonsmetode kjent som sjiraffspråket.

I denne måten å snakke sammen på skal man bare komme med objektive observasjoner og fortelle om egne følelser og opplevelser. Bruk «jeg» istedenfor «du», unngå kategoriske ord som «alltid» og «aldri», og uttrykk ønsker heller enn å anklage andre. Ved å snakke på denne måten vil dere oppnå mer enn ved å krangle. Les mer om sjiraffspråket i Peffens hjørne i Speideren #1.

Hurra!

Når dere har gjennomført prosjektet, oppfyller dere kravene til prosjektmerket «Vi gjør verden bedre!». Bra gjort!

Et prosjekt er ofte en litt større og utfordrende oppgave for patruljen å løse, og når dere har gjennomført prosjektet er det derfor hyggelig å markere dette med en liten feiring. Dette er for å takke hverandre for innsatsen i prosjektet, og det er som regel veldig koselig å møtes bare for å slappe av og gjøre noe sammen, uten at dere trenger å tenke på arbeidsoppgaver.

Inviter alle som deltok i prosjektet til en avslutningskveld. Her kan dere dele ut prosjektmerket (bestilles hos Speider-sport), andre merker eller utmerkelser dere har tatt, og se på bilder eller finne inspirasjon til neste prosjekt.

TIPS

Når dere i planleggingsfasen ser på om prosjektet kommer til å koste penger, er det lurt å sette av litt penger til en avslutningskveld. Hvis aktiviteten ikke koster noe, kan dere uansett søke til speidergruppa om å få penger til en liten feiring.

LEDERVEILEDNING TIL PROSJEKTMERKET

Slik jobber dere med dette prosjektet

Det er meningen at speiderne skal samarbeide om dette prosjektet – gjerne i sine faste patruljer eller enheter. Det er viktig at prosjektidéen og -planen er så enkel at speiderne kan føle at det er de som driver prosjektet framover. Hvordan ansvaret blir fordelt, hvor mye og hvordan ledere skal involveres er avhengig av speidernes alder og erfaring. Yngre speidere vil ha behov for mye styring, mens de eldre speiderne vil som regel ha behov for mer støtte til selvstendig arbeid og lite detaljstyring. Derfor vil det være viktig å gi prosjektgruppa, og spesielt prosjektlederen, god veiledning. Når prosjektet er fullført, kan alle som har bidratt i det, få utdelt et prosjektmerke.

Viktige momenter i et speiderprosjekt

- » Prosjektomfanget skal passe speidernes alder og erfaring, og målene må være realistiske.
- » Alle skal delta og få være med på å bestemme.
- » Prosjektet skal ha oppgaver av ulik vanskelighetsgrad og karakter, slik at alle kan bidra ut fra eget erfaringsnivå og interesser.
- » Prosjektplanen må følges opp, samtidig som det skal være rom for justeringer ved behov.
- » Prosjektet avsluttes med en evaluering, og speiderne skal få hjelp til å sette ord på sine erfaringer og reflektere over egen innsats.

Tilpasning til de ulike enhetene

Bevere

Prosjekter er ikke en del av bevernes program, men det er mulig for dem å delta i et prosjekt som gjennomføres av andre speidere, på det nivået som passer til deres aldersutvikling. Bevere kan for eksempel være med på en aktivitet som arrangeres av eldre speidere, og få tildelt enkle oppgaver eller lære noe nytt.

Flokk

For at flokken skal kunne jobbe med dette prosjektmerket, må prosjektet skaleres ned for å passe til småspeidernes forståelse, kompetanse og ambisjonsnivå. I flokken vil det være naturlig å ha en sterk involvering av ledere under planleggingen og oppfølgingen. Lederne må selv ta ansvar for de vanskeligste oppgavene (som av forskjellige grunner ikke kan utføres av småspeiderne selv). Småspeiderne kan løse enkle, praktiske oppgaver, og trenger å få konkrete beskjeder om hva de skal gjøre og når. Et passende prosjekt for flokken ville være å delta i den lokale strandryddedagen.

Tropp

Troppsspeidere kan jobbe med dette prosjektmerket mer eller mindre selvstendig. For stifinnere vil det være naturlig å ha ansvar for mer eller mindre konkrete og tidsbegrensede oppgaver. Men det er viktig at de involveres i alle prosjekstegene, slik at de opplever medbestemmelse og trener på samarbeid. Rene stifinnerpatruljer bør få mer veiledning og støtte underveis enn patruljer som også har speidere i vandrer alder.

Vandrerne forventes å delta aktivt i utformingen av prosjektidéen, i planleggingen og forberedelsene. De har større ansvar for å følge opp egne og andre sine oppgaver. De bør utfordres til å utføre oppgaver som krever koordinering, planlegging og oppfølging. Dette kan være å ha ansvar for informasjon til lokalsamfunnet, følge opp avtaler eller skaffe utstyr og sørge for innkjøp.

Roverlag

Rovere kan lage egne prosjekter, alene eller i samarbeid med resten av gruppen, og av roverne forventes det at de er i stand til å jobbe selvstendig med prosjektmerket. Likevel kan det være behov for at roverprosjektleder får veiledning gjennom prosjektet av en mer erfaren leder. Rovere kan også gjerne være veiledere/prosjektledere for yngre speidere.

Noe å gjøre hele året

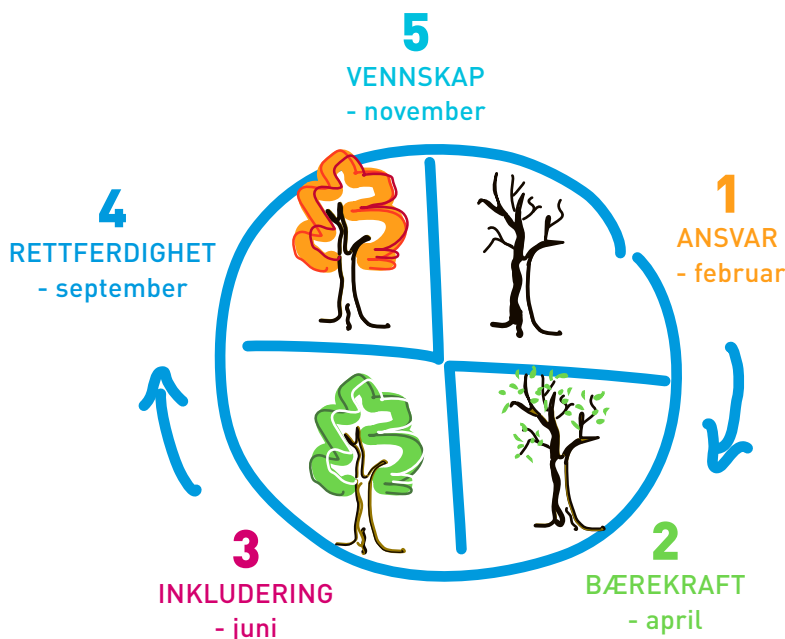
Aktivitetspakker

Patruljen i samfunnet er delt inn i fem tema, som dekker forskjellige områder å engasjere seg i samfunnet på: Ansvar, Bærekraft, Inkludering, Rettferdighet, Vennskap. Til hvert tema blir det laget en aktivitetspakke, som lanseres spredt utover året. Den første kommer allerede i februar.

En aktivitetspakke inneholder:

- » aktivitetsforslag til bruk på møter
- » komplette møteopplegg for alle enheter
- » opplegg for et førerpatruljemøte om temaet
- » seremonier og leker
- » prosjektforslag til prosjektmerket «Vi gjør verden bedre!»
- » forslag til relevante fordypningsmerker

Innholdet i aktivitetspakkene kobles mot programmålene i speiderprogrammet, og skal bidra til at speiderne jobber bredt med forskjellige mål innenfor hvert av programområdene.

FNs bærekraftsmål

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene som er utarbeidet av FN er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. De består av 17 mål og 169 delmål, som skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Som speidere har vi, gjennom formålet og idéen med speiding, et ekstra ansvar for å ta vare på verden og samfunnet rundt oss. Gjennom satsingen «Patruljen i samfunnet» ønsker vi å være tydeligere på hva vi allerede gjør, og hvordan dette bidrar til å nå bærekraftsmålene. Ikke nok med det, vi skal også utfordre oss til å strekke oss enda litt lengre. Vi som bor i et rikt og godt land har lett for å tenke at vi ikke har like mange av utfordringene som bærekraftsmålene fokuserer på, og at innsatsen vår ikke bidrar noe særlig i den store sammenhengen.

For at det skal være enkelt å se sammenhengen mellom «Patruljen i samfunnet» og bærekraftsmålene går de gjennom aktivitetspakkene som en rød tråd. Hvis du ser nøyere etter, vil du kanskje finne noen likheter med merket «Vi gjør verden bedre!»

Trygge og inkluderende møter

Vårt viktigste engasjement

Har du tenkt på at det viktigste samfunnsengasjementet vårt faktisk er selve speidingen - det at vi hver uke gir tusenvis av barn, unge og voksne en mulighet til å utvikle seg selv gjennom samarbeid, erfaringslæring og friluftsliv? Hvordan vi møter nye medlemmer, og tar vare på de nåværende, er derfor veldig viktig. Speiding kan gi barn, ungdommer og voksne økt livskvalitet og erfaringer som gjør dem til bedre mennesker. Men hvis vi mislykkes med å skape trygge og inkluderende arenaer for alle, risikerer vi ikke bare å miste noen av medlemmene våre, men også å gi dem negative erfaringer som kanskje påvirker dem i lang tid framover, i verste fall resten av livet.

Dessverre er det også slik at barn som i utgangspunktet ikke har det godt med seg selv, blir lettere ofre for forskjellige former for overgrep, krenkelser og ekskludering - også i speideren. Derfor er det viktig at lederne våre er flinke til å se ALLE speidere, at de vet hvordan barn gir uttrykk for at de ikke har det godt, og tør å gripe inn.

Organisasjonskultur

Norges speiderforbund ønsker å nå ut til nye samfunnsgrupper og være en attraktiv arena for læring og aktiviteter. Men å være en virkelig inkluderende organisasjon krever at vi ser på organisasjonskulturen og tradisjonene våre med nye øyne. Samtidig må vi trygge både våre speidere, deres foreldre og potensielle nye medlemmer med tanke på at det ikke skjer ekskludering, mobbing eller overgrep i forbindelse med speideraktiviteter.

Å arbeide i tråd med trygge og inkluderende prinsipper medfører først og fremst at speidergruppene på alvor tør å snakke om disse vanskelige temaene. Dette er spesielt viktig i en barne- og ungdomsorganisasjon, fordi speiderledere har en dobbel rolle; vi skal være både trygge voksne og gode forbilder. Derfor ønsker vi å se på hele organisasjonskulturen vår, og fokusere på åpenhet, inkludering, trygge voksne, vennskap og respekt, som alle er gode, forebyggende tiltak i arbeidet mot overgrep og ekskludering.

Som et hjelpemiddel i dette arbeidet har Norges speiderforbund begynt å utvikle relevante og tilpassende aktiviteter for speidere, samt verktøy for å bevisstgjøre ledere, speidergrupper og hele organisasjonen på hvordan vi kan skape trygge møteplasser, og hvordan de bør reagere i forskjellige situasjoner. Aktivitets- og informasjonsmateriellet som utvikles, skal bidra til å skape bevisste og trygge barn og ledere som bryr seg om andre og tør å si ifra. Ikke bare i speidersammenheng, men også ellers i samfunnet.

Aktiviteter for speidere

Gjennom bevisstgjørende aktiviteter for alle aldersgruppene ønsker vi å øke speidernes kunnskap om egne og andres rettigheter, og hjelpe dem å bli enige om felles holdninger og verdier. Det handler rett og slett om å gjøre speidere bevisste på hva det betyr å være en god venn. Aktivitetene presenteres både som en del av aktivitetspakken og i Speiderbasen.

Lederopplæring og gruppeopplegg

Vi ønsker at opplæringen vi gir til speiderledere legger vekt på viktigheten av å være trygge voksenpersoner og gode forbilder, både for barn, unge og andre ledere. En trygg voksenperson kan ha avgjørende betydning for hvordan barn utvikler seg, og hvilke valg de tar senere i livet. Vi kommer derfor til å jobbe med holdningsendringer i organisasjonen og bevisstgjøring av hver enkelt leder, noe som er verken enkelt eller fort gjort. Den beste måten å nå flest mulig speiderledere på, er å innarbeide dette temaet i alle lederkurs og andre areaner og kanaler for ledere. Grunntreningen er allerede oppdatert, og det er laget et emnekurs «Trygge og inkluderende møter». Vi arbeider også med et e-kurs som man kan ta på egen hånd. I tillegg kommer det informasjonsmaterieill, sjekkliste og maler samt gruppeopplegg som kan gjennomføres i speidergruppene.

Alt relevant materieill vil bli lagt ut fortløpende på:
speiding.no/trygge-og-inkluderende-moter-2

Prosjektet og materiellet tar utgangspunkt i de svenske Scouternas «Trygga möten» og LNUs Trygg-materieill.

SAMFUNNSAKTUELL

Kalenderen er en oversikt over forskjellige tidsbestemte arrangementer, aktiviteter, høytider og andre relevante ting i samfunnet, som patruljene og speidergruppene kan ta utgangspunkt i å bruke som ramme for en aktivitet, prosjekt eller arrangement. Her vises aktuelle internasjonale FN-dager, religiøse høytider og andre tema som er i fokus i Norges speiderforbund og verdensforbundene WAGGGS og WOSM.

JANUAR

- » Nyttår
- » Internasjonal minnedag for ofrene for holocaust (27.)

FEBRUAR

- » Imbolc - gammel keltisk høytid
- » Kinesisk nyttår
- » Samenes nasjonaldag (6.)
- » Farsdag
- » Fetetirsdag (13.)
- » Valentinsdagen (14.)
- » Tenkedagen (22.)

MARS

- » Holi - hinduistisk vårfestival
- » Den internasjonale kvinnetiden (8.)
- » Vårjevndøgn (20.)
- » Earth Hour (31.)
- » Påske

APRIL

- » Speideraksjonen - hele april
- » Den store klesbyttedagen (14.)
- » St. Georgsdagen (23.)

MAI

- » Arbeidernes dag (1.)
- » Strandryddedagen (5.)
- » Frigjøringsdagen (8.)
- » Vesak-dagen (10.)
- » Grunnlovsdagen (17.)

ANDRE

- » PRIDE-Festival/parader
- » Byvandring
- » Muslimske høytider: Ramadan, Aashura, Eid ul-adha
- » Humlevandring

KALENDER

JUNI

- » Miljøverndagen (5.)
- » Unionsoppløsningen (7.)
- » Humlas dag (10.)
- » Sommersolverv (21.)
- » Sankthansaften (23.)

JULI - AUGUST

- » Friluftsskoler
- » Skolestart
- » Den internasjonale vennskapsdagen (30. juli)

SEPTEMBER

- » Friluftslivets uke
- » FNs «Global Goals Week» (15.- 22.)
- » Høstjevndøgn (23.)
- » Jom Kippur
- » Den internasjonale fredsdagen (21.)

OKTOBER

- » Internasjonal dag for eldre (1.)
- » Den internasjonale jentedagen (11.)
- » FN-dagen (24.)
- » TV-aksjonen
- » Diwali - hinduistisk lysfest
- » Kathina - buddhistisk høytid

November

- » Allehelgensdag
- » Chanukka - jødisk høytid
- » Morsdag
- » Barnas dag (20.)
- » Verdens kjøpefrie dag (24.)
- » Internasjonal dag for avskaffelse av vold mot kvinner (25.)

DESEMBER

- » Internasjonal dag for frivillig arbeid (5.)
- » FNs menneskerettighetsdag
- » Lucia dagen (13.)
- » Vintersolverv (21.)
- » Jul

Samfunnsengasjement i speiderprogrammet

Samfunnsengasjement skal ikke være noe abstrakt; engasjement handler både om holdninger og handlinger. Man begynner med å gi kunnskap og utvikle holdninger som skal gi speidere lyst til å forandre noe. Men det avgjørende steget er en aktiv handling, noe som krever både viljestyrke og målrettet innsats. Derfor må vi utvikle både holdninger og handlekraft hos speidere. Programelementene Utfordringen og prosjekter passer godt til å utvikle speidernes karakter, mens fordypningsmerker og «Jeg er beredt»-merket kan gi nyttige ferdigheter, gode holdninger og relevante kunnskaper om samfunnet. Variasjon i aktiviteter er altså nøkkelen til å lykkes med samfunnsengasjement.

Nedenfor ser du en oversikt over alle programelementene. De forskjellige elementene representerer hver sin måte å utvikle seg og lære på, samtidig som de alle bidrar til å nå programmålene. Vi ser nærmere på dem her.

Speidersjefens topputmærkelse

» Motivasjon og egeninnsats

Utfordringen

» Selvinnsikt, egenutvikling, arbeid mot et mål

Jeg er beredt

» Basisferdigheter innen friluftsliv, førstehjelp og sikkerhet

Programmerker

» Allsidighet og progresjon i kunnskaper og ferdigheter

Prosjekter

» Ansvar, ledelse, planlegging, samarbeid

Fordypningsmerker

» Fordypning etter egen interesse, egeninnsats

Et nyttig planleggingsverktøy

Programmålene bør brukes som et rammeverk under planleggingen av møtene, turene og leirene. De kan knyttes til alle programelementene, og på den måten bidrar til å synliggjøre sammenhengene i speiderprogrammet.

All læring bygger på tidligere kunnskaper. Dette prinsippet kalles for progresjon. Programmålene går derfor igjen fra bever til rover, for at de yngste speiderne skal så smått begynne å jobbe mot det endelige, store målet. Siden speidernes kunnskaper og evner øker med alderen, må lederen tilpasse aktivitetene til speidernes utviklingsnivå. I Speiderbasen og loggbøkene finnes det eksempler på hvordan aldersgruppene kan jobbe med programmålene.

Ta en utfordring

Utfordringen er en selvvalgt oppgave speideren skal jobbe med over en bestemt tidsperiode. Speidere skal selv velge hva de ønsker å ha som sin utfordring, og for mange er det naturlig å velge utfordringer som faller under samfunnsengasjement. Det kan for eksempel være å ta ansvar i forbindelse med en tur, leir eller et annet arrangement, eller å bruke beina og sykkelen framfor bil.

Sett i gang prosjekter

Prosjekter er en arbeidsmetode speidere skal lære å bruke. Prosjektarbeid deles inn i fire hovedfaser - målbeskrivelse, planlegging, gjennomføring og evaluering og avslutning. Speiderne skal selv stå for så mye av dette som de klarer ut fra alder og forutsetninger. Poenget er å lære av selve prosessen samtidig som man gjør noe spennende. Gode oppgaver som kan organiseres som prosjekt er fordypningsmerker eller forberedelse til Speideraksjonen eller et annet speiderarrangement.

«Jeg er beredt»-merket

Selv om dette programelementet handler om friluftsliv, sikkerhet og førstehjelp, kan også dette merket bidra til å oppnå program mål innen samfunnsengasjement. Mange av ferdighetene vi skaffer oss som speidere henger sammen med et behov i samfunnet og vårt ønske om å ta ansvar når dette blir nødvendig. Jo mer erfaring og ferdigheter speidere har, desto mer sannsynlig er det at de tør å ta ansvar i en vanskelig situasjon.

Velg blant mange fordypningsmerker

Fordypningsmerkene våre er tilpasset dagens samfunn, samtidig som de tar vare på noen av de opprinnelige speiderferdighetene. Her finner du tradisjonsrike, men fortsatt dagsaktuelle, merker som for eksempel «God tårn», «FN» og «Natur- og miljøvern» (se illustrasjonen).

Fordypningsmerker finnes for alle enheter. De fungerer bra som aktiviteter for både møte og tur, og egner seg spesielt godt for selvstendig arbeid på patruljemøter. Man kan også organisere arbeid med fordypningsmerker som et speiderprosjekt, og få uttelling for begge disse samtidig.

Eksempler på fordypningsmerker innen samfunnsengasjement

Matauk

Menneskerettigheter

Data og internett

Flerkulturell

Omtanke og rettferdighet

Natur- og miljøvern

Nord-Sør

Fred

FN

Rusmidler

God tårn

Journalist

Nærmiljø

Natur

Tjeneste

DEL PROSJEKTET MED ANDRE PÅ SPEIDING.NO!

På speiding.no/samfunnet finner dere et kart der dere kan registrere prosjektet deres. På den måten kan dere enkelt vise andre hva dere gjør, og se hvordan andre speidere bidrar til å gjøre verden bedre.

Bruk siden for å bli inspirert til å lage deres egne prosjekter.

#bedreverden

Del bilder fra prosjektet eller aktivitetene deres med oss!

Bruk [#bedreverden](#) og [#speiding](#)!

NORGES SPEIDERFORBUND

Telefon: 22 99 22 30

E-post: nsf@speiding.no

www.speiding.no

Aktivitetshefte til prosjektmerket
«Vi gjør verden bedre!»

Prosjektpatruljen: Erling Husby, Anette M. Londalen, Freja D. Ellefsen, Tone Ødegaard, Ksenia Sazonova, Cecilie F. Bjørnstad og Martin F. Olaisen.

Design: Ksenia Sazonova, Erling Husby

Foto: Bente Seljestokken, Aleksander Ramstad, Carl-Frederic Salicath, Anders Myhr Nielsen

Trykk: 07 Media

Med støtte fra: